

VAIKEA RASKAUS

Laura ei voi synnyttää lasta.
Jonkun toisen pitää tehdä se hänen puolestaan.
Mutta se on laitonta.

Nainen sai tietää asiasta ollessaan 16-vuotias. Eräänä päivänä gynekologi kertoi, että hänen kohtunsa oli poikkeava. Nainen ei koskaan voisi saada lasta.

Vika oli synnynnäinen, eikä sitä voinut korjata. Vaikka nainen oli vasta lukiolainen, hän ymmärsi, mitä se merkitsi. Tieto järkytti häntä syvästi. Hän oli pitänyt aina itsestään selvänä, että hän perustaisi perheen ja hankkisi lapsia.

Kutsutaan naista vaikkapa **Lauraksi**. Ja kutsutaan miestä, jonka hän myöhemmin tapaisi, **Rikuksi**.

Kun gynekologi kertoi asiasta Lauralle, elettiin vuotta 1995. Laura ajatteli asiaa joka päivä. Hän ajatteli sitä myös silloin, kun hän tapasi Rikun.

Laura oli 23-vuotias, Riku häntä seitsemän vuotta vanhempi. Laura kertoi, ettei hän voi saada lapsia.

Riku oli aina ajatellut hankkivansa lapsia. Mutta hän halusi elää Lauran kanssa. Kyllä he keksisivät jonkin ratkaisun.

He muuttivat asumaan yhteen, ostivat astioita, huonekaluja, pesukoneen. He kävivät töissä – kumpikin oli palvelualalla. He olivat hyvännäköinen pariskunta, hoikkia, kauniita, terveitä.

Aluksi he ajattelivat adoptoivansa lapsen. Toiveikkaina he saapuivat tilaisuuteen, jossa lapsettomille

vanhemmille kerrottiin adoptiosta. Luentosali oli täynnä. Kun tilaisuus päättyi, he keskustelivat adoptioeurojen kanssa mahdollisuuksistaan.

Riku oli 36-vuotias, Laura 29. Ensinnäkään, heille sanottiin, he eivät saisi suomalaista adoptiolasta.

Ulkomaisiin adoptioihin oli tiukat kriteerit. Maaillalla oli kyllä kotia tarvitsevia lapsia, mutta sellaisen saaminen Suomeen oli raskaan byrokratian takia hidasta ja vaivalloista. Aikaa siihen voisi kulua jopa kuusi vuotta.

Kuuden vuoden kuluttua Riku olisi 42-vuotias. Siksi, niin he ymmärsivät, he eivät voisi saada alle 4-vuotiasta tervettä lasta. Esimerkiksi Thaimaa vaatii, että vanhemman ja lapsen ikäero sai olla korkeintaan 38–40 vuotta. Todennäköisesti heille tarjottaisiin jo hieman vanhempaa lasta.

He palasivat kotiin epäuskon ja raivon vallassa. Miten monta miljoonaa lasta eli ilman vanhempia, mutta he eivät kelvanneet.

He yrittivät kuvitella itsensä ulkomailta tulleen, kohta kouluikäisen lapsen vanhemmiksi. Ei heistä olisi siihen. Sijaisvanhemmiksikaan he eivät halunneet. He halusivat lapsen, joka ei olisi vain lainassa.

He tiesivät, että enää oli yksi vaihtoehto: sijais-synnytys. Kohdunvuokraus, kuten sitä myös kutsuttiin. Mutta siihen tuntui liittyvän valtavasti juridisia ja eettisiä ongelmia. ➔

Laura on nuori
ja hyväkuntoinen,
mutta hän ei voi
tulla raskaaksi.

Lauran munasarjat toimivat normaalisti, ja hänen elimistössään kypsyi joka kuukausi munasolu. Se voitaisiin hedelmöittää Rikun sukusoluilla koeputkessa. Siinä ei olisi mitään kummallista, sillä tavalla autetaan alkuun yli 1 500 suomalaista joka vuosi.

Mutta koska koeputkessa hedelmöitettyä alkioita ei voisi panna kasvamaan Lauran kohtuun, tarvittaisiin joku, joka olisi raskaana hänen puolestaan.

Mutta valitettavasti sijaissynnytykset olivat juuri muuttuneet Suomessa laittomiksi.

Kun Laura tapasi Rikun vuonna 2002, Suomessa kiisteltiin uudesta hedelmöityshoitolaista. Kansanedustajat väittelivät, pitkö hedelmöityshoidot rajata vain heteropariskunnille vai voisivatko niitä saada myös yksin elävät naiset ja naisparit.

Lopulta vapaamielisempi näkemys voitti. Uusi laki tuli voimaan syyskuussa 2007. Sen mukaan hedelmöityshoitoja sai antaa avio- ja avopareille sekä naispareille ja yksinäisille naisille – mutta ei miespareille.

Vähemmälle huomiolle jäi se, että sama laki

ystäviä. Rahallista korvausta ei saanut maksaa.

Syntyneet lapset olivat hoidettujen parien geneettisiä lapsia: alkioit hedelmöitettiin tulevien vanhempien sukusoluilla koeputkessa. Vuoden 2001 jälkeen hoitoja annettiin enää muutamille. Lääkärit lopettivat järjestelyt hyvissä ajoin, koska lain tiedettiin muuttuvan. Väestöliitossa viimeiset hoidot tehtiin vuonna 2002. Erään asiantuntija-arvion mukaan Suomessa syntyi kaikkiaan 15–20 lasta sijaissynnyttäjien avulla.

Uusi hedelmöityshoitolaiki jätti Lauran ja Rikun yksin lapsettomuutensa kanssa. Laki kielsi rangaistuksen uhalla suomalaisia lääkäreitä auttamasta heitä. Heidän pitäisi järjestää kaikki yksin, ulkomailla.

He alkoivat etsiä neuvoja internetin lukuisilta lapsettomuussivuilta. Heidän sanavarastonsa kasvoi sellaisilla sanoilla kuin *surrogacy* (sijaissynnytyks) ja *surrogant* (sijaissynnyttävä). *In vitro fertilization* (koeputkihedelmöitys). *Gestational surrogacy* (IVF-sijaissynnytyks). *Genetic surrogacy* (sijaissynnytyks, jossa synnyttävä on lapsen geneettinen äiti). *Oocyte* (varhaismunasolu). *Embryo* (alkio).

Commissioning parents (tulevat vanhemmat). *Cri-*

Laura ja Riku alkoivat käydä naisen kanssa sähköpostitse tiivistä englanninkielistä kirjeenvaihtoa. Pietarilaisnainen – pienen pojan naimisissa oleva äiti – tuntui luotettavalta.

Keväällä 2010, puolen vuoden kirjeenvaihdon jälkeen, he matkustivat ensimmäistä kertaa elämässään Venäjälle, Pietariin.

Nainen tuli sovittuun tapaamiseen Tšernyševskin metroasemalle. He tunnistivat hänet valokuvien perusteella: hoikka, pitkät tummat hiukset. Nainen oli herttainen, he tulivat hyvin toimeen. Hän pyysi sijaissynnytyksestä 10 000 euron korvausta, ja suunnittelua päätettiin jatkaa.

Parin kuukauden kuluttua nainen yllättäen ilmoitti muuttavansa pois Pietarista.

Pettymys oli valtava. He olivat päässeet jo näin pitkälle.

Alkoi tuntua siltä, että sijaissynnytyksen järjestäminen yksin oli liian raskasta ja pelottavaakin. Kuka kirjoittaisi sopimuksen heidän ja synnyttäjän välillä, niin että se olisi juridisesti pitävä? Missä hedelmöityshoidot ja alkionsiirto tehtiisiin? Kuka valvoisi raskauden etenemistä?

He päättivät turvautua välittäjään. Se oli huomattavasti kalliimpaa mutta tuntui turvallisem-

KIINASSA ASUVA BRITINAINEN TARJOUTUI SIAISSYNNYTTÄJÄKSI.

teki sijaissynnytyksistä laittomia.

Silloin, kun sijaissynnytykset vielä sallittiin, synnyttävä luovutti lapsen tämän biologisille vanhemmille adoption kautta. Uusi laki kielsi hedelmöityshoidot, jos oli syytä olettaa, että lapsi aiotaan antaa adoptoitavaksi.

Asiasta oli pyydetty lausuntoja. Selkeästi vastaan olivat Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Kirkkohallitus, Lastensuojelun keskusliitto, Lääkäriliitto sekä Valtakunnallinen sosiaali- ja terveystieteiden neuvottelukunta Etene.

Esimerkiksi tutkijaprofessori **Elina Hemminki** Stakesista oli sitä mieltä, että ”kohdun vuokrauksen kieltäminen” oli ”viisasta”: ”Mielestäni muutamien tapausten vuoksi ei kannata luoda järjestelmää, joka on täynnä vaikeita eettisiä ja juridisia ongelmia – etenkin kun elintasokuilu Suomen ja itäisten ja eteläisten lähialueiden välillä on suuri”, hän lausui eduskunnan lakivaliokunnalle.

Vain Väestöliitto katsoi, että kiello oli kohtuuton. Toisin kuin muut lausuntojen antajat, se puhui kokemuksesta:

Suomessa oli toteutettu kymmenen sijaissynnytystä 1990-luvulla. Vuosina 1991–2001 kaikkiaan 18 suomalaista pariskuntaa sai hedelmöityshoitoja sijaissynnytystä varten. Heistä kymmenen paria sai lapsen – joukossa oli yhdet kaksoset. Valtaosa hoidoista tehtiin Väestöliiton klinikalla Helsingissä. Kokemukset olivat hyviä.

Sijaissynnyttäjien piti olla lasta haluavien vanhempien lähipiiristä. Kuusi oli biologisen äidin siskoja, kolme äitejä ja loput muita sukulaisia tai

minimal sanctions (rikosoikeudelliset rangaistukset).

He saivat selville, että sijaissynnytyks on käytännössä mahdotonta kaikissa Pohjoismaissa. Muualla Euroopassa lait ja erilaiset hallinnolliset määräykset vaihtelivat ja olivat sekavia:

Virossa sijaissynnytyksiä ei ole kielletty, mutta sijaissynnyttävä merkitään aina lapsen äidiksi ja tulevan äidin pitää adoptoida oma geneettinen lapsensa – näin Suomessakin meneteltiin 1990-luvulla. Saksassa, Itävallassa, Sveitsissä ja Italiassa lääkäreitä rangaistiin, jos he järjestivät sijaissynnytyksen. Britanniassa kaupallisten sijaissynnytykspalvelujen välittäminen oli rikollista eikä juridisesti velvoittavia sopimuksia voinut solmia.

He löysivät englanninkieliset verkkosivut *surrogatfinder.com*. Niillä lapsettomat pariskunnat saattoivat etsiä sopivaa sijaissynnyttäjää. Laura ja Riku tekivät itsestään profiilinsa sivuille ja jäivät odottamaan yhteydenottoja.

Niitä tuli, useita. Kiinassa asuva brittinainen oli oitis valmis ryhtymään heidän sijaissynnyttäjäksi. Samoin eräs venäläinen, joka asui paljon lähempänä, Pietarissa.

Kävi ilmi, että Suomen naapurissa Venäjällä sijaissynnytykset sallitaan – myös ulkomaalaisille, jos siihen on lääketieteellinen syy. Lainsäädäntö vaikutti selkeältä: Venäjällä väestötietoihin lapsen äidiksi merkitään nainen, jolle synnyttävä nainen on luovuttanut lapsen sijaissynnytyssopimuksen nojalla. Koska lapsen syntymätodistukseen kirjoitetaan tulevien vanhempien nimet, adoptiota tai oikeuden päätöstä ei tarvita.

malta. Verkosta löytyi venäläinen lakiasiantointisto Rosjurconsulting, joka oli erikoistunut perheoikeuteen. Se oli järjestänyt kymmeniä sijaissynnytyksiä Venäjällä, myös ulkomaalaisille, ja sillä oli toimisto myös Pietarissa.

Laura ja Riku vertailivat Rosjurin tarjoamia vaihtoehtoja ja päättivät ottaa koko paketin. Siihen kuului sijaissynnyttäjän etsiminen, juridisesti pitävien sopimusten laatiminen, raskauden seuranta sekä tulkin palvelut.

He valitsivat Pietarista sopivan klinikan. Se huolehtisi Lauran hormonihoidoista, munasolujen talteenotosta, Lauran ja Rikun sukusolujen koeputkihedelmöityksestä, alkioiden säilyttämisestä ja siirrosta sijaissynnyttäjän kohtuun. Jos sijaissynnyttävä tulisi raskaaksi, Rosjur järjestäisi raskauden seurannan ja synnytyksen.

Tämä kaikki tulisi maksamaan paljon, eivätkä Lauran ja Rikun tulot olleet suuret. Hedelmöityshoidot Pietarissa olivat vähintään yhtä kalliita kuin Suomessa, eivätkä he saisi korvauksia Ke-lasta. Rahanmeno hirtti. Sekin pelotti, että heitä huijattaisiin.

He olivat kertoneet hankkeestaan vain lähimmille sukulaisille. Varmuuden vuoksi he pyysivät avukseen suomalaisen juristin.

Oliko omasta lapsesta tullut heille pakkomielle? He lupasivat toisilleen, että selviävät yhdessä, vaikka eivät lasta saisikaan.

Toukokuussa 2010 Aamulehti uutisoi: *Suomalaiset ovat kyselleet sijaissynnyttäjää ulkomailta.*

Uutisen mukaan suomalaiset olivat kevään

aikana ensimmäistä kertaa soitelleet Suomen suurlähetystöihin Ukrainassa ja Intiassa ja kysyneet ohjeita sijaissynnyttäjän käyttämiseen. Ulkoministeriön mukaan sijaissynnyttäjän käyttö ulkomailla oli Suomen lain kiertämistä. Lähetystöistä kerrottiin kysyjille, että sijaissynnyttäjän synnyttämää lasta ei saa tuoduksi Suomeen.

Joulukuussa 2010, runsaat puoli vuotta ensimmäisen matkan jälkeen, Laura ja Riku nousivat taas junasta Pietarin Suomen-aseamalla. He olivat kaupungissa toista kertaa. Kumpikaan ei osannut venäjää eikä ymmärtänyt, mitä ympärillä puhuttiin. Repussa oli *Suomalais-venäläinen keskusteluopas* ja Berlitzin *Pietari*. He eivät osanneet lukea edes metroasemien nimiä. Mitä jos heidän lapsensa tosiaan syntyisi tässä oudossa kaupungissa?

Hedelmöityshoidot oli päätetty tehdä Nevskin valtakadulla sijaitsevalla klinikalla. Se markkinoi itseään venäläis-suomalaisena. Sillä oli sisarklinikka Tampereella, mutta tamperelaiset olivat kieltäytyneet antamasta hormonipistoksia Lauralle. Syynä oli Valviran lääkäreille lähettämä varoituskirje sijaissynnytyksistä.

delmöitystä. He olivat saaneet klinikalta injektio-kynät ja venäjänkieliset ohjeet. Siunattu Youtube, siellä oli video, josta saattoi katsoa mallia.

Pistoksia piti ottaa päivittäin. Välillä Laura kävi klinikalla ultraäänitutkimuksessa.

Kun he olivat odottaneet Pietarissa viikon, Lauralta saatiin talteen 19 käyttökelpoista munasolua. Samaan aikaan Riku luovutti klinikalla spermaa. Keinohedelmöitys eli IVF tehtiin laboratoriossa myöhemmin samana päivänä.

Janallekin annettiin pistoksia: hänen elimistöön piti valmistella alkionsiirtoon.

Vajaan viikon kuluttua Suomeen tuli sähköpostiviesti: Lauran munasoluista 14 oli hedelmöitynyt. Seitsemän parasta oli pantu pakkaseen ja yksi siirretty Janan kohtuun. Seuraavat kaksi viikkoa Janan piti asua Pietarissa. Lääkäri halusi varmistua, ettei hän tule raskaaksi aviomiehensä.

Joulun jälkeen saapui uusi meili.

Oli tehty verikoe.

Jana ei ollut raskaana.

Laura ja Riku olivat pettyneitä, vaikka he olivat yrittäneet valmistautua huonoihin uutisiin – vain noin joka neljäs alkionsiirto onnistuu.

Suomessa oli vuoden pimein aika. He istuivat

sen ihmisen hyvin henkilökohtaisten tarpeiden ja tavoitteiden vuoksi?

Laura ja Riku panivat ministeriön lausuntopyyntöön merkillä. Entä jos Etene nyt muuttaisi mielensä? Kuinka monta vuotta kestäisi, ennen kuin laki muuttuisi? Vaikuttaisiko se heihin? Tosin heillä ei ollut Suomessa ketään, joka voisi ryhtyä heidän sijaissynnyttäjäkseen.

Laura ja Riku vihittiin. Tilanne Pietarissa muuttui epäselväksi. Jostain syystä Janalle ei haluttu tehdä toista alkionsiirtoa. Välittäjä tarjosi muita ehdokkaita, mutta Lauran ja Rikun lääkäri ei suostunut edes tapamaan heitä, koska he asuivat niin kaukana.

Pietarista tuli vaikeaselkoisia sähköposteja. Lauralle ja Rikulle kerrottiin, että Jana oli ollut hirveän pettynyt, kun ei tullut raskaaksi. Heille ei kerrottu, miksi hänet hylättiin eivätkä he enää saaneet tavata häntä.

Suomessa keltään ei voinut kysyä neuvoa. Kun he yrittivät löytää verkon keskustelupalstoilta samassa tilanteessa olevaa suomalaispariskuntaa, he saivat yhden yhteydenoton – sanomalehden toimittajalta.

HOTELLISSA RIKU ANTOI LAURALLE HORMONIPIIKKEJÄ.

Laura ja Riku allekirjoittivat sopimuksen Rosjurin kanssa. Sopivia sijaissynnyttäjiä, näin heille kerrottiin, oli Pietarin alueella parikymmentä.

Valtaosa halukkaista oli yksinhuoltajia, joita houkutteli luvattu rahapalkkio. Jos tuli valituksi, sai vuoden sairauskuluvakuutuksen, rahaa äitiysvaatteisiin, ruokaan ja takseihin, tarvittavat vitamiinit ja lääkärintarkastukset sekä rahallisen korvauksen, joka pietarilaisten keskiansioihin verrattuna oli huomattava.

Joulukuussa he tapasivat välittäjän toimistossa **Janan**. Heiltä oli kysytty, halusivatko he tavata. Totta kai he halusivat.

Oli itsenäisyyspäivän viikonloppu, Suomessa Laura ja Riku olivat sanoneet menevänsä mökille. Linnan juhlissa valokuvaajat piirittivät ex-hiihtäjä Virpi Sarasvuota, joka oli raskaana.

He olivat saaneet Janan profiilin etukäteen: 26-vuotias, kaksi lasta, molemmat raskaudet sujuneet hyvin, naimisissa, asui Pietarin ulkopuolella omassa asunnossa, terve, veriryhmä sopiva.

Välittäjän toimistoon saapui pienikokoinen nainen. Tulkin välityksellä hän kertoi tarvitsevänsä rahaa lapsiaan varten. Laura ja Riku pitivät hänestä. Heistä tuntui, ettei kukaan ollut houkuttellut Janaa ryhtymään tähän.

Pietarissa pyrytti ankarasti. Vasilinsaarella Sokos-hotelli Palace Bridgessä Riku pisti Lauran vatsaan navan ympärille aivolisäkehormonia. Sitä tarvittiin vauhdittamaan Lauran munasolujen kasvua ennen koeputkihe-

kahdestaan pienessä kodikkaassa kerrostalokiosiossaan, jossa oli vaaleita huonekaluja ja lumenen parveke, ja pohtivat. Heillä oli hirveästi kysymyksiä, mutta pietarilainen lääkäri oli lähtenyt puolen vuoden virkavapaalle.

Kukaan ei kertonut, koska seuraava alkionsiirto tehtäisiin. He eivät voineet ottaa yhteyttä kielitaidottomaan Janaan, ainoastaan välittäjään.

He päättivät yrittää vielä ainakin kerran.

Samaan aikaan, joulukuussa 2010, oikeusministeriö pyysi eettiseltä neuvottelukunnalta Eteneä uutta lausuntoa sijais-synnyttämisestä. Ministeri **Tuija Brax** (vihr) oli saanut asiasta kansalaiskirjeen.

Aikaisemmin Etene oli suhtautunut asiaan jyrkän kielteisesti. Suomessa lapsen synnyttävä nainen on niin sanotun kirjoittamattoman oikeuden mukaan aina lapsen äiti. Hän saattoi luopua äitiydestään vain antamalla lapsen adoptoitavaksi. Sen saa tehdä aikaisintaan kahdeksan viikkoa synnytyksestä. Tuomioistuimien ei saa vahvistaa adoptiota, jos synnyttäjälle on maksettu.

Etene lausunto vuodelta 2001 oli täynnä kysymyksiä: Jos sijaissynnytyksessä sallittaisiin, kuka antaisi luvan ja millä perusteella? Mitä jos synnyttäjällä haluaakin pitää lapsen? Mitä jos lapsi on vammaisen, eivätkä vanhemmat halua häntä? Mitä jos synnyttäjälle tapahtuu jotain raskauden aikana? Kuka vastaa kustannuksista?

Ja lopuksi: *Voidaanko ylipäätään hyväksyä toisen ihmisen käyttäminen näin laajamittaisesti hyväksi toi-*

Syyskuussa 2011 he matkustivat taas Pietariin. Oli löytynyt uusi ehdokas.

Maša oli pietarilainen ja asui melkein keskellä kaupunkia Petrogradin saarella Nevan pohjoispuolella. Hän oli 29-vuotias ja parivuotiaan tyttären yksinhuoltaja.

Välittäjän toimistossa odotti tyylikäs nainen, jolla oli voimakkaat kasvopiiirteet ja vaaleat, suorat, pitkät hiukset. Lauran pituinen, mutta voimakasrakenteisempi. Huolellinen meikki, irtoripset, ohuiksi nypityt kulmat.

Maša oli ollut naimisissa mutta eronnut. Aviomies oli jättänyt hänet tyttären synnyttyä, myynyt vaimonsa auton ja muuttanut Yhdysvaltoihin. Ero oli ollut riitainen. Aluksi Maša oli sinnitellyt lapsen kanssa kahden, käynyt suihkussa niin, että pani tytön turvaistuimeen pesukoneen päälle. Sitten olivat loppuneet rahat, ja hänen oli ollut pakko muuttaa vanhempiensa kolmen huoneen ja keittiön asuntoon.

Maša oli käynyt lukion ja opiskellut tv-alaa yliopistossa. Hänellä oli ollut oma yritys, joka oli tuottanut muun muassa muotinäytöksiä. Jonkin aikaa oli mennyt mukavasti, mutta sitten yritys oli kaatunut ja Maša oli jäänyt työttömäksi. Se oli ollut raskasta aikaa. Sitten hän oli tavannut miehen, mennyt naimisiin ja saanut lapsen.

Asuttuaan jonkin aikaa vanhempiensa luona Maša oli alkanut pohtia vaihtoehtojaan. Hän oli jäänyt yksinhuoltajaksi. Voidakseen käydä töissä hänen pitäisi panna tytär päiväkotiin. Sitä hän ei halunnut, tyttö oli vielä niin pieni. ➔

BK Medical

8819 Сурт: Долгосрочный 7.5
14 Nov 2011 11:46:56

Датум: 14.11.2011

21.4

Глубина 33.5 мм

Разр / ЧК 1/32 Гц
В Фreq 7.5 МГц
В усил. 50 %
% 0.0 см
МИ: 1.49<1.50 ТИМ: 0.4<2.0

Pietarilainen lääkäri
ojensi Lauralle ja
Rikulle ensimmäisen
ultraäänikuvan. Siinä
näkyi kaksi alkiota.

Twin pregn 6/7 w.
H+ H+

Sitten hän oli nähnyt lehdessä erikoisen ilmoituksen. Joku etsi naisia sijaissynnyttäjäiksi. Asia oli jäänyt vaivaamaan.

Mitä ihmeellistä siinä loppujen lopuksi olisi, hän oli ajatellut.

Hän huomasi olevansa sijaissynnyttäjäksi so-piva: alle 30-vuotias ja ainakin kerran synnyttänyt. Raskaus ja synnytys olivat menneet hyvin, lapsi oli terve. Hän ei tupakointi ja oli vastuun-tuntoinen.

Hän oli neuvotellut sopimuksesta pitkään ja saanut joitakin kohtia muutetuksi. Hänen palkkionsa olisi vajaat miljoona ruplaa eli noin 24 000 euroa – pietarilaisten keskipalkka oli noin 500 euroa kuussa. Viimeisen erän rahoista hän saisi vasta synnytyksen jälkeen.

Maša halusi itsenäistyä vanhemmistaan ja tarvitsi siihen rahaa. Hän halusi ostaa oman asunnon, mutta siihen palkkio ei riittäisi eikä hän halunnut ottaa lainaa – hän ei halunnut olla enää tekemisissä velkojen ja kulutusluottojen kanssa. Palkkio kuitenkin auttaisi häntä eteenpäin.

Tietysti hän halusi myös auttaa.

Hän oli käynyt kerran Suomessa, ostoksilla Itäkeskuksessa 13-vuotiaana.

kieltoa seksin oston kriminalisointiin. ”Naisen käyttäminen hoitokeinona välineellistä hänet ja loukkaa hänen ihmisarvoaan täysin riippumatta siitä, maksetaanko hänelle palkkiota vai ei.”

Keskustelua neuvottelukunnassa kuvattiin ”erittäin kiivaaksi”. Lopulta Etene kuitenkin tote-si, että ”asioita ei saisi kieltää siksi, että asia on vaikea tai siitä voi seurata väärinkäytöksiä”.

Laura ja Riku päättivät yrittää kolmatta alkion-siirtoa.

Pietarilaiselta lääkäriltä saapui viesti: Maša oli raskaana! Laura ja Riku kiirehtivät Pietariin ultraäänitutkimukseen.

Klinikan seinät oli maalattu hengeillä vaaleanoranssilla. Asiakkaat, varakkaan näköiset pietarilaiset, kuljivat käytävillä hiljaa siniset muovitossut kenkien suojina. Odotushuoneessa luettiin sellaisia lehtiä kuin *Glamour* ja *Naši dengi* (Meidän rahamme). Klinikan esitteissä vikkelat siittiöt uiskentelivat petrimaljoissa.

Kukaan ei näyttänyt kiinnittävän huomiota siihen, että tutkimuhuoneeseen meni kolme ihmistä: tuleva äiti, tuleva isä ja heitä vähän nuorempi sijaissynnyttäjä. Klinikalla oli totuttu eri-

riin oli maksettu jo tuhansia euroja. Riku talletti kaikki kuitit mappiin mutta ei enää laskenut niitä yhteen. Kaksosraskaus maksaisi 10 000 euroa lisää. (Myöhemmin selvisi, että Maša sai tästä vain pienen osan.)

Vuodenvaihteessa Mašalle tehtiin ensimmäisen rakenneultra. Kuvaruudulle piirtyi kaksi kuusi senttimetriä pitkää oliota. He saattoivat kuulla niiden sydämen sykkeen.

Se oli tunteellinen hetki.

He maksoivat ylimääräistä, jotta Maša voisi käydä joka toinen viikko yksityislääkärin tarkastuksessa ja jotta he saisivat käynneistä raportin. Ne olivat joka kerta samanlaisia: kaikki oli hyvin.

Silti Laura hermoili: Entä jos kaikki ei ollutkaan hyvin? Kerrottaisiinko heille?

Lapsivesitutkimusta he eivät halunneet. Sen avulla voidaan selvittää, onko sikiöllä jokin harvinainen kromosomivirhe, mutta tutkimukseen liittyy kohonnut keskenmenoriski.

He olivat alkaneet varovasti pitää Pietarista. He osasivat jo kulkea metrolla ja saivat tilatuksi kahviloista ruokaa. Se oli hyvä, sillä kukaan ei tuntunut tietävän, mitä tapahtuisi kaksosten synnyttyä.

MAŠA OLI SYNNYTTÄNYT JO KERRAN JA TARVITSI RAHAA.

Syksyllä 2011 yksi Lauran ja Rikun pakaste-tuista alkioista siirrettiin Mašan koh-tuun. Siirto sujui hyvin, mutta Maša ei tullut raskaaksi.

Jälleen uusi takaisku. Lauralle ja Rikulle kerrottiin, että myös Maša oli ollut pettynyt.

Suomessa Helsingin Sanomat otsikoi:

Sijaissynnytyksen saatetaan sallia. Eettinen neuvottelukunta on muuttamassa kielteistä kantaansa.

Neuvottelukunnan pääsihteerin mukaan aika oli muuttunut. Sijaissynnytyksen voitaisiin nyt sallia ”tarkkaan harkituissa tilanteissa”.

Neuvottelukunta arvioi, että asia koskisi Suomessa vuosittain ehkä noin viittä pariskuntaa. Heitä pitäisi auttaa julkisin varoin, muuten järjestelyyn olisi varaa vain varakkailta. Neuvottelukunnassa oli pohdittu jopa sitä, voisiko sijaissynnyttäjä saada kohtuullisen korvauksen ansionmenetyksistä. Saahan elimenluovuttajakin korvauksen sairauspäivistä.

Neuvottelukunnan nimeämät asiantuntijalääkärit olivat valmiita sallimaan sijaissynnytykset. Heistä oli epäoikeudenmukaista kieltää lapsettomuuden hoito yhdeltä ryhmältä, jolla oli siihen selkeä lääketieteellinen syy – varsinkin, kun samaan aikaan lähes kaikki muut hoidot sallittiin.

Lääkintä- ja bio-oikeuden asiantuntijana kuuluu Valviran lakimies **Riitta Burrel** sen sijaan oli täysin eri mieltä: ”Sijaissynnyttäminen on ihmisarvon vastaista, eikä sitä pidä pyrkiäkään mahdollistamaan oikeuden keinoin”, hän kirjoitti lausunnossaan. Hän vertasi sijaissynnyttämisen

koisiin synnytyjärjestelyihin: Rosjurin toimitusjohtaja **Konstantin Svitnev** arvioi, että vuonna 2011 Venäjällä syntyi tuhatkunta lasta sijaissynnyttäjän avulla – virallisia tilastoja ei ole.

Kun Mašalle tehtiin sisätutkimusta, Laura ja Riku odottelivat etäämmällä. He kuuntelivat venäjänkielistä keskustelua.

Sitten lääkäri ojensi heille ultraäänikuvan. Mustan keskeltä erottui kaksi pientä palloa.

Kaksoset!

Maša odotti kaksosia!

Kahden epäonnistuneen siirron jälkeen lääkäri oli ehdottanut kahden alkion siirtoa. Lauraa ja Rikua se oli arveluttanut. He tiesivät, ettei Suomessa enää tehdä kahden alkion siirtoja, koska kaksosraskaudessa komplikaatioiden vaara on suurempi. Mašakin oli empinyt ja sanonut, ettei tosiaankaan toivo kaksosia.

Nyt hänen vatsassaan kasvoi kaksi sikiötä.

Hän otti asian rauhallisesti.

Suomessa ensimmäinen ultraäänikuva näyttettiin isovanhemmille. Monta viikkoa Riku kuljetti sitä lompakossaan.

Lokakuussa 2011 kansanedustajat **Antti Kaikonen** (kesk) ja **Sanni Grahn-Laasonen** (kok) tekivät kirjallisen kysymyksen sijaissynnytyksen sallimisesta. Oikeusministeri vastasi, että asiaa pohditaan uudelleen vielä ”tällä hallituskaudella”.

Laura ja Riku tekivät pitkää työviikkoa. He olivat itsenäisiä ammatinharjoittajia, ja jokainen käynti Pietarissa vähensi työpäiviä ja ansioita.

Samaan aikaan rahaa kului valtavasti. Pieta-

He olivat kuulleet, että Ranskassa tuomiois-tuun oli kieltäytynyt antamasta kansalaisuutta lapsille, jotka olivat syntyneet ranskalaisille vanhemmille sijaissynnyttäjän avulla ulkomailla. Saksan suurlähetystö Intiassa ei ollut myöntänyt Saksan passia sijaissynnyttäjän Intiassa synnyttämälle Saksan kansalaisten lapselle.

Venäläiset juristit sanoivat, että Laura ja Riku saisivat syntymätodistukset, joissa heidät olisi merkitty kaksosten vanhemmiksi ja joissa Mašaa ei mainittaisi. Mutta miten he selittäisivät Suomen Pietarin-konsulaatissa kaksi vastasyntyntä vauvaa? Sanoisivatko he olleensa lomalla Pietarissa, kun Laura synnytti? Uskoisiko kukaan?

Riku otti nimettömästi yhteyttä maistraattiin Suomessa. Heitä varoitettiin ”vakavista juridisista ja eettisistä ongelmista”: koska lasten status ja kansallisuus olivat epäselviä, lapset saattaisivat jäädä kokonaan vaille kansalaisuutta ja siten ilman passeja ja maastapoistumislupaa.

He tunsivat itsensä rikollisiksi.

Pelottavin vaihtoehto oli, että heidän täytyisi jäädä määräämättömäksi ajaksi Venäjälle.

Kun Pietarista saapui jälleen yksi vaikeaselkoinen meili, Riku alkoi yhtäkkiä itkeä.

Oli raskasta, ettei asiasta voinut puhua. Vain lähimmät sukulaiset ja muutama ystävä tiesivät, mitä oli tekeillä. Työpaikalla Laura kertoi, että he olivat adoptoimassa Venäjältä. Työkaverit olivat innoissaan ja halusivat tietää lisää. Se oli kiusallista. Tuntui pahalta valehdella, mutta Laura ajatteli selittävänsä kaiken myöhemmin. ➔

Maša viimeisenä raskauspäivänään Pietarissa vähän ennen synnytystä.

He tiesivät, että oli ihmisiä, joiden mielestä heidän hankkeensa oli hämää ja kyseenalainen. Sekin masensi. Lisäksi he olivat huolissaan, syn-
tyisivätkö kaksoset ennen aikojaan.

Miten keskasia hoidettiin Pietarissa?

Sovittuna aikana he soittivat Skypen avulla välittäjän toimistoon. Läppärin ruudulta näkyi, miten Mašan vatsa oli taas kasvanut.

Kiirastorstain aamuna Maša nousi kahdeksalta ja keitti tyttärelleen puuroa: leseitä, omena- ja porkkanaraastetta. Hän jätti itse syömättä, koska aamupäivällä olisi lääkärintarkastus. Hän teki valmiiksi myös lounaan: kalkkunakeittoa, salaattia, kanaa. Hän halusi laittaa aina alku- ja pääruuan, vaikka siten ruokaa ikävä kyllä usein jäi yli.

Seitsemäs raskauskuukausi oli alkamassa, mutta Maša ei ollut kertonut siitä muille kuin äidilleen ja Yhdysvalloissa asuvalle ystävälleen. Äiti oli hyväksynyt hänen ratkaisunsa, vaikka olikin muuten sitä mieltä, että seikkailunhaluinen tytär oli tehnyt elämässään virheitä.

Edes hänen isänsä ei tiennyt raskaudesta, vaikka Maša asui vanhempiensa luona. Kun isä

voi tässä tilanteessa edesauttaa asiaanne enkä pohtia ratkaisuja lasten Suomeen saamiseksi.

Lauran perhe oli pyytänyt juristia selvittämään kaksosten pääsyä Pietarista Suomeen. Tämä oli neuvonut heitä ottamaan välittömästi yhteyttä Suomen viranomaisiin ja kertomaan tilanteesta. Muuten he syyllistyisivät viranomaisen harhaan johtamiseen.

Maistraatista ei kuitenkaan vastattu heidän kirjeeseensä. Alkoi näyttää selvältä, etteivät Suomen viranomaiset auttaisi heitä. Kaikki muistuttivat, että sijaissyntyys oli Suomessa laitonta.

Juristin mukaan oli kaksi mahdollisuutta. Yksi: Suomen viranomaiset hyväksyvät kaksosten venäläiset syntymätodistukset. (Epätodennäköistä.) Kaksi: Hovioikeus Suomessa vahvistaa Rikun isyyden venäläisten syntymätodistusten perusteella. Silloin Riku olisi kaksosten isä ja koko perhe pääsisi, toivottavasti, Suomeen. Laura ei olisi Suomen viranomaisten silmissä edelleenkään kaksosten äiti, vaan Maša. Lauran pitäisi adoptoida omat lapsensa myöhemmin perheen sisäisessä adoptiossa. (Mahdollista.)

Toukokuun ultrassa kummankin kaksosen arvioitiin painavan jo kaksi kiloa. Maša oli kävel-

koitti sitä, että he saivat odottaa käytävällä.

Kun synnytys ei edennyt, lääkäri päätti tehdä keisarileikkauksen.

Aika kului hitaasti. Viimein, kello 18.30 kesäisenä sunnuntai-iltana, kätilö tuli viittoilemaan heidät synnytys saliin. Siellä, lämpölampun alla, parkui kaksi alastonta ja vielä pesemätöntä vastasyntyntä.

Lauran ja Rikun pojat.

”Foto”, kätilö kehotti Rikua.

Maša makasi yhä nukutettuna leikkauksalissa. Hän oli menettänyt paljon verta.

Kolmen päivän kuluttua Maša allekirjoitti sairaalassa sopimuksen, jossa hän luopui kaikista oikeuksistaan kaksosiin. Sen jälkeen Laura ja Riku saivat mennä katsomaan häntä. He halusivat tavata, ennen kuin lähtivät sairaalasta kaksosten kanssa.

Kohtaaminen oli niin liikuttava kuin kuvitella saattaa. Kaikki pyyhkivät kyyneliä.

Maša katsoi poikia, jotka nyt olivat Lauran ja Rikun.

Laura ja Riku antoivat Mašalle muistoksi kultaisen Kalevala-korun sekä kortin, jonka tekstin

HE NOUSIVAT PIETARIN-JUNAN. HEILLÄ EI OLLUT PALUULIPPUJA.

oli kotona, Maša piti kylpytakkaa. Isä kuvitteli hänen lihoneen.

Ystäville ja sukulaisille hän sanoi, ettei ehtinyt tavata. He puhuivat enää puhelimesta.

Naapurit luonnollisesti olivat huomanneet, että Maša odotti, sillä hän ulkoili tyttärensä kanssa kahdesti päivässä. Maša suunnitteli muuttavansa pois pian synnytyksen jälkeen, ettei paljastuisi, mihin hän oli ryhtynyt.

Hän ajoi taksilla keskustaan Nevan valtakaudulle ja jäi odottamaan Lauraa ja Rikua tutun klinikan aulaan. Hiukset olivat poninhännällä, vatsa pullotti trikoiden alta piukeana pallona.

Mašalle oli kerrottu, ettei kaksosia tuotaisi hänen nähtäväkseen synnytyksen jälkeen ja ettei hän saisi imettää. Hän oli pohtinut asiaa: hänellä ei ollut mitään sitä vastaan, että hän imettäisi muutamia päiviä, mutta lopulta hänkin oli tullut siihen tulokseen, että oli parempi olla imettämättä, ettei äidinvaisto herää.

Hän ajatteli usein Lauraa ja sitä, millaista oli seurata sivusta, kun omat lapset kasvoivat jonkun toisen mahassa. Hän ymmärsi hyvin, että Laura oli huolissaan siitä, miten hän eli. Niinpä hän söi terveellisesti ja ulkoili paljon.

Toukokuussa lastenvalvoja vastasi Rikun sähköpostiviestiin – Riku oli ottanut tähän yhteyttä, koska oli lastenvalvojan tehtävä auttaa isyyden vahvistamisessa: *Olen pahoillani, mutta en voi auttaa asiassanne. Sijaissyntyys ei ole Suomessa laillista, enkä viranomaisena*

lyt paikalle reippaana, hameessa ja saumasukkahousuissa. Kaikki oli hyvin, vain selkään koski toisinaan.

Laura ja Riku vuokrasivat kalustetun kaksion Pietarista Tšernyševskin valtakadulta – läheltä sitä metroasemaa, jolla he olivat tavanneet ensimmäisen sijaissyntyjäjäehdokkaansa. Asunnosta oli huikea näköala yli Pietarin kattojen. He ostivat astianpesuainetta ja tiskirätin.

He lopettivat työnsä Suomessa ja nousivat jälleen kerran junaan. Kaksi vauvojen turvakaukaloa pantiin ylös tavarahyllylle.

Oman lapsen hankkiminen oli maksanut heille jo kymmeniätuhansia euroja. Vain osan siitä olivat saaneet Maša ja välittäjä. Eniten olivat maksaneet erilaiset lääketieteelliset toimenpiteet ja lääkkeet. Lisää rahaa kuluisi ainakin synnytyssairaalan maksuihin.

He eivät ostaneet paluulippuja.

Kesäkuun lopussa, kun Laura ja Riku olivat asuneet Pietarissa kaksi viikkoa, synnytyslääkäri päätti käynnistää Mašan synnytyksen. Laskettuun aikaan oli enää pari viikkoa, ja kaksoset olivat isoja.

Synnytyssairaalaaksi oli valittu pieni yksityissairaala kaupungin keskustassa. Siellä, toisin kuin suurissa julkisissa sairaaloissa, Laura ja Riku saivat oman huoneen ja voisivat alkaa hoitaa kaksosia heti synnytyksen jälkeen.

He olivat sopineet Mašan kanssa tulevana mukaan synnytykseen. Sairaalan mielestä se tar-

he olivat kirjoittaneet Google-kääntäjän avulla venäjäksi: *Rakas Maša. Te annoitte meille enemmän kuin kukaan voi pyytää. Emme koskaan voi kiittää tarpeeksi. Tulette aina olemaan sydämässämme.*

Välittäjän juristi toi viimeisen osan rahapalkkiosta Mašalle sairaalaan. Maša halusi rahat varmuuden vuoksi käteisenä ja laski ruplat huolellisesti lakimiehen silmien edessä.

Kun hän astui sairaalasta taksiin, hän teki juuri niin kuin oli suunnitellut: keskittyi ajattelemaan omaa tyttärtään, joka odotti häntä kotona.

Lauralla ja Rikulla oli kaksi tervettä poikaa, joita he hoitivat vuokra-asunnossaan Tšernyševskin valtakadulla. Isovanhemmat olivat tuoneet Suomesta kaksosvauvat. Yöt pojat nukkuivat vauvojen koppaosassa.

Kummallakin vauvalla oli venäläinen syntymätodistus, *svidetelstvo o roždenii*. Ne oli myöntänyt Venäjän federaation siviilirekisteritoimiston Pietarin hallituksen siviilirekisterikomitean alainen Syntyneiden siviilirekisteritoimisto. Niissä Laura ja Riku oli merkitty vanhemmiksi, ja suuressa leimassa levitti siipiään kaksipäinen kotka.

Maistraatista Suomessa oli lopulta annettu ymmärtää, että suomalaiset viranomaiset eivät missään tapauksessa hyväksyisi heitä kaksosten vanhemmiksi, koska sijaissyntyys oli Suomessa kielletty. Eivät, vaikka Suomi on allekirjoittanut Haagin yleissopimuksen, jossa se sitoutuu hyväksymään muiden allekirjoittajien, kuten Venäjän, viralliset asiakirjat. Asiakirjan voi jättää ➔

Mašan synnyttämät
kaksospojat
elokuussa 2012.

hyväksymättä vain silloin, jos asia on vastoin ”Suomen oikeusjärjestyksen perusteita”.

Suomen Pietarin-konsulaatissa oltiin syystä huolissaan: heitä kehoitettiin etsimään kaksosille hoitaja. Jos heidän viisuminsa umpeutuisivat, heidän olisi poistuttava maasta ilman lapsiaan. Siinä tapauksessa he eivät saisi uusia viisumeita Venäjälle ainakaan pariin kuukauteen.

Kun yksi asia saatiin ratkaistuksi, ilmaantui toinen. He täyttivät lomakkeita, ottivat kopioita, käännättivät alkuperäisiä, hakivat notaarilta Apostille-todistuksia, etsivät nettikahviloita, nostivat lisää käteistä rahaa ja hoitivat kaksosia.

Meilejä. Kuriireita. Katkeilevia Skype-puheluita. He tunsivat olevansa romahtamaisillaan, eikä se johtunut kaksosista, jotka söivät ja nukkuivat.

Sitten, eräänä pilvisenä heinäkuuisena päivänä, hovioikeus vahvisti Rikun isyyden. Päätös oli mutkikkaasti muotoiltu, mutta sisältö oli tämä:

Isyyden vahvistaminen venäläisten syntymätodistusten mukaisesti ei ole vastoin Suomen oikeusjärjestyksen perusteita, vaikka lapset on Venäjällä synnyttänyt sijaissynnyttäjät ja vaikka sijaissynnytyksessä Suomessa on kielletty.

Se oli suuri, käsittämättömän suuri helpotus.

nyt siitä mitään etukäteen, eikä sitä suunniteltu. Synnytyssalissa huusin, että mitä tahansa muuta, mutta ei sitä”, hän kertoo vakavana.

”Pelkäsin hirveästi, ja anoin kättilöä ja lääkäriä odottamaan. Huusin, että minä itse synnyttän. Lääkäri kuunteli koko ajan lasten sydäntäänäni. Sitten minut vietiin leikkaussaliin.”

Hän hymähtää.

”Olin suunnitellut, että synnyttän ja sitten syön kunnolla. No, ei se mennyt ihan niin.”

Synnytyksen jälkeen lääkäri kertoi, että keisarileikkauksen takia hän ei saa tulla raskaaksi kolmeen vuoteen, ja suositteli ehkäisytabletteja.

Tarjoilija tulee ottamaan tilauksen. Maša haluaa vain kahvin.

”Vatsa on yhä suuri. Äitini päivittelee sitä jatkuvasti ja sanoo, etten voi kulkea ulkona sen näköisenä kuin olisin edelleen raskaana. Äsken yksi tuttu kysyi, koska minä oikein synnyttän.”

Mutta, Maša lisää kiireesti, häntä ei kaduta.

Hän on ylpeä, että pystyi kantamaan kaksoset täysiaikaisiksi.

”Synnytyslääkäri sanoi, ettei ollut nähnyt aikaisemmin näin suuria kaksosia.”

Ulkona kadulla paistaa aurinko. Pietarissa on

kutsuivat hänet syömään vuokra-asuntoonsa Tšernyševskin valtakadulle. Riku oli laittanut ruokaa. Myös tulkki oli paikalla.

”Oli mukava nähdä, miten he molemmat hoitivat poikia. He ovat nyt perhe”, Maša sanoo.

Kun toinen pojista pullautti maidot päälleen, Maša piteli toista vähän aikaa sylissään. Lähtiesään hän hyvästeli heidät. Hän ei pyytänyt lähettämään pojista valokuvia.

Maša, pietarilainen sijaissynnyttäjät, alkaa koota tavaroitaan. Lastenvahdin kanssa sovittu aika on lopussa. Hän vilkuilee kadulle.

”Sovimme, että jos menen joskus käymään Suomessa, otan yhteyttä. He pysyvät aina mieleissäni. Rukoilen, että heillä olisi kaikki hyvin.”

Juna nytkähti liikkeelle Suomen-asemalta. Miljoonakaupunki alkoi muuttua sotkuiseksi venäläiseksi maaseuduksi. Maalaamattomia puutaloja, perunamaita, viljelypalstoja. Allegro-junan vaunussa numero 4 Riku puristi kädessään neljää punakantista passia.

Kohta ratkeaisi, pääsisivätkö kaksoset Venäjän rajan yli Suomeen.

Kaksoset olivat saaneet väliaikaiset Suomen

PASSINTARKASTAJAT KESKUSTELIVAT VENÄJÄKSI KESKENÄN.

Nyt asiat alkoivat järjestyä. Maistraatti merkitsi oitis Rikun poikien isäksi sekä huoltajaksi. Maahanmuuttovirasto antoi nopeasti kansalaisuuden. Ja lopulta: neljä viikkoa syntymän jälkeen kaksosille myönnettiin Suomen passit.

Virallisesti Riku oli nyt poikien yksinhuoltaja. Laura taas ei ollut Suomen viranomaisten silmissä yhtikäs mitään. Lauran merkitseminen kaksosten äidiksi olisi paljon mutkikkaampi asia.

Oli myös toinen asia, joka odotti ratkaisua. Mitä he halusivat tehdä niille neljälle ylimääräiselle hedelmötetylle alkiolle, jotka odottivat pakastimessa klinikalla Nevskin valtakadulla?

He eivät ryhtyisi sijaissynnytykseen toiste. Heillä oli kaksi lasta, ja se oli enemmän kuin he olivat uskaltaneet toivoa. He päättivät ilmoittaa luovuttavansa alkiot lapsettomien hoitoon.

Taurian puistossa he työnsivät poikiaan vauvuissa kuin ketkä tahansa pietarilaiset vanhemmat, ja se tuntui heistä hyvältä. Mutta he olivat olleet Pietarissa kohta kuusi viikkoa.

He halusivat kotiin. *Pöžaluista.*

Kahvilaan astuva nainen on Maša. Hänellä on musta kesämekko ja varvassandaalit, ja hän on ruskettunut.

Synnytyksestä on kulunut viisi ja puoli viikkoa. Keisarileikkauksesta toipuminen on ollut hidasta. Haava vatsassa oli kipeä pitkään. Viikon ajan oli pidettävä tiukkaa korsettia, jonka pukeminen sattui.

Keisarileikkaus harmittaa Mašaa yhä. ”En tien-

lämmin. Maša kertoo nähneensä pojat ensimmäisen kerran sairaalassa kolme päivää synnytyksen jälkeen, kun Laura ja Riku toivat heidät hänen huoneeseensa. ”Sairaalassa oltiin tosi yllyttäneitä siitä, että he toivat lapset nähtäväkseni. Yleensä vanhemmat ottavat lapset ja lähtevät. Minusta oli ihanaa, että he tekivät niin.”

”Liikutuinkin, olin niin onnellinen heidän puolestaan. Mutta ehkä minulle tuli – ei pettynyt mutta – hieman ikävä tunne sen takia, että ymmärsin, että nyt tämä loppuu. Olin tottunut näkemään heitä niin usein.”

”Olin alusta asti ajatellut, että he ovat hyvät vanhemmat ja teen sen heille. He ovat vilpittömiä ja hyvin toimeentulevia. Lapset pääsevät perheeseen, jossa heistä huolehditaan.”

Sitten hän lisää: ”Jos vauvat olisivat olleet biologisesti omia lapsiani, olisi varmasti ollut vaikeampaa päästää heistä irti.”

Pian kaksosten syntymän jälkeen Maša täytti 30 vuotta. Ensimmäiset onnitelut, tekstiviesti, tuli Lauralta ja Rikulta.

Maša kertoo alkaneensa etsiä töitä. Hän on päättänyt panna tyttärensä lastentarhaan. ”Ostin rahoilla tietokoneen ja maksoin vanhat velkani. Nyt ostan tyttärelle paljon leluja.”

Hän on pohtinut, ottaisiko sittenkin asuntolainaa. Korot Pietarissa ovat korkeita, jopa 15 prosenttia, ja hänen vanhempansa ovat lainaa vastaan. Niinpä Maša asuu edelleen näiden luona vanhassa kerrostalossa Petrogradin saarella.

Pari viikkoa synnytyksen jälkeen Laura ja Riku

passit, mutta niissä ei ollut Venäjän viisumia – eiväthän he olleet koskaan saapuneetkaan Venäjälle. Lauraa ja Rikua jännitti: heitä oli varoitettu, että venäläiset passintarkastajat voivat poistaa viisumittoman matkustajan junasta.

Vaunuun asteli nuori miesvirkailija. Hän otti passit Rikun kädestä ja sanoi jotain venäjäksi. Vaikka Riku ei osannut kieltä, nuo kaksi sanaa hän ymmärsi: *viza ja njet.*

Tässä passissa ei ole viisumia.

”Pojat ovat syntyneet Venäjällä”, Laura sanoi nopeasti. *Born in Russia, Finnish citizens.*

Virkailija vaikutti hämmennyneeltä ja näytti vauvan passia naiskollegalleen. Paikalle tuli kolmaskin passintarkastaja. Venäjänkielistä keskustelua. Kaikki vilkuilivat vauvoja. Yksi tarkastajista soitti jonnekin.

Ja sitten, lopulta: *Padam. Padam.*

Kaksosten passeihin lyötiin Venäjän leimat. *Rossija KPP.*

Juna saapui rajavyöhykkeelle. Toinen pojista nukkui sikeästi Rikun sylissä. Hän nosti vauvan ikkunaa vasten ja otti valokuvan.

Sitten hän ja Laura alkoivat itkeä. ■

Laura pyysi elokuussa maistraattia vahvistamaan hänet poikien äidiksi. Hän odotti päätöstä Kuukausiliitteen mennessä painoon. Oikeusministeriö valmistelee sijaissynnytyksistä parhaillaan arviomuistiot. Syksyllä se lähetetään lausuntokierrokselle. Sen jälkeen päätetään, ryhtyykö ministeriö valmistelemaan lainmuutosta, joka sallisi sijaissynnytykset Suomessa.